“L'institut és dur, però els nanos són agraïts”

El cantautor i animador infantil va fer el salt fa nou anys de les actuacions musicals a les aules d'institut
Sense deixar del tot els concerts, confessa que era un món cada cop més difícil

Àngel Daban, a l'aula on treballa a l'institut Carles Rahola de Girona. Foto: MANEL LLADÓ.

Amb la seva característica barba blanca i el seu tarannà de bonhomia, costa imaginar Àngel Daban posant ordre en un grup d'adolescents. Aquest músic, que va recórrer tot Catalunya amb la seva guitarra i el seu repertori de cançons folk per al públic infantil durant quaranta anys, és també pedagog, i treballa des de fa nou anys a la unitat de suport educatiu especial de l'institut Carles Rahola de Girona, i quan la feina li ho permet, continua fent actuacions per als més petits.

L'adolescència sempre ha estat una etapa complicada, ho és ara i també ho era fa cent anys

El món de l'animació cada cop era més dur, hi havia més competència i més dificultats per cobrar

A l'aula vostè no porta el seu característic barret. Per què se'l treu?

Quan surto de l'institut me'l poso, i tothom em coneix com el del barret. Però és com els mòbils, igual que està prohibit treure el mòbil a la classe, a menys que sigui per fer un exercici determinat, vam decidir que nosaltres, com a professors, tampoc no podem, i amb això del barret és una mica el mateix, em comprometo a treure'm el barret perquè a l'institut els alumnes no poden venir amb el cap tapat.

Què és més difícil, fer d'animador infantil o estar en un aula amb adolescents?

És molt diferent... Jo el que em trobava és que feia més de trenta anys que cantava i de mica en mica ja no tiro... Primer, que ja no hi havia tanta feina com abans... En cada actuació has de carregar, descarregar; et truquen i potser vas a Tortosa, carregues la furgoneta... Jo, a més, anava tot sol. Fas l'actuació, reculls les coses, tornes cap a casa i potser l'endemà has d'anar a la Seu d'Urgell...

És més cansament físic...

Físic i mental, també, perquè et passes dues o tres hores conduint per anar, i dues o tres per tornar, i quedes esgotat. A més, amb els anys ja no sortia tanta feina, hi havia setmanes que no tenia res i jo en vivia, de les actuacions. No em puc queixar, però veia que la cosa no rutllava com abans, i hi havia problemes de cobrament, tots ho allargaven, deien “ja t'ho pagarem”...

Ha anat a pitjor, doncs?

La qüestió del cobrament cada cop costava més, anaven donant allargues. En els bons temps acabaves l'actuació i et pagaven, i últimament et deien “dóna'ns el número de compte i ja t'ho ingressarem”, i passava un mes, dos, tres, i encara res. I estava com a autònom, i quan has de fer les declaracions d'IVA, IRPF, estàs pagant el que no has cobrat, i a sobre havies de trucar, i això era desagradable, això sí que no m'agradava. Mira, ahir estava destruint paperassa i vaig trobar una carta del 1995 en què em deien: “Sabem que tens pendent un cobrament del 1991”. Era un ajuntament i jo els havia fet un preu especial, i deien “no et preocupis, que ja cobraràs”...

També han canviat els gustos, amb els anys, i hi ha més oferta, en l'àmbit de l'animació infantil?

Sí, això també. Ja fa anys que t'hi dediques i tothom et coneix, i la gent també vol novetats, gent nova, i ha anat sortint gent molt vàlida i molt maca... I em vaig plantejar fer alguna altra cosa, la feina d'aquí a l'institut és dura, has de preparar les classes, però els nanos t'ho agraeixen molt.

Hi ha aquesta visió que els adolescents tenen cada cop menys respecte als mestres, que estan sobreprotegits, que no és com abans... És així o és un tòpic?

Té part de raó, però és el resultat d'alguna cosa més. Jo no donaria culpes a la mainada, sinó a tot el muntatge social: hi ha molt d'atur, hi ha circumstàncies cada cop més dures, els pares de vegades tenen problemes, estan endeutats... Abans els nanos estaven a casa i els pares els estaven a sobre, no sé si això era tan positiu, hi havia més respecte però era una societat molt autoritària, que s'imposava. Ara intenten dialogar-hi molt més, però els nanos es troben que estan sols a casa, els deixen amb una ordinador o la tele...

També els fa classe de música, posa les seves cançons? O els sonen massa infantils?

He fet música en algun grup, però també castellà i català. A música sí, de vegades he posat cançons meves, hem fetVolo ben alt, per exemple, i El tren Pinxo de Banyoles.

Doncs no és precisament la música que escolten els adolescents! Com ho veuen?

Doncs els agrada. Avui hem fet la cançó Fast Food. I mentre la cantem anem representant la pizza, el pollastre...

Porta la seva guitarra a l'aula?

Sí, i presento la cançó, que entenguin de què va, en el cas d'El tren Pinxo expliquem què era, com funcionava, per què va deixar de funcionar, quina gent viatjava... però no només ho fem amb les populars, també he agafat cançons dels Beatles adaptades al català. I l'altre dia vaig agafar la d'AC/DC Highway to Hell.

Caram, quin canvi...

Sí, vaig fer la traducció al català, i tots cantant “camí a l'infern!” [la canta i imita el brogit de l'aula], els vaig explicar qui eren AC/DC, ningú els coneixia, i vaig ensenyar-los una foto i un alumne va i em diu: “El meu avi té un pòster d'aquests a la seva habitació!” I penses: “Ostres, intentes agafar una cosa més moderna i la identifiquen amb una cosa antiga...” [riu] Una que em demanen molt també és Oh, Susanna. I vaig dir “la farem marxosa”, els explico la història al darrere de la cançó, que a l'oest americà parlaven d'aquella manera i tots així, fent veure que estan mastegant xiclet... I anaven amb cavall, com ho farem? Doncs agafem la cadira, la girem i vinga, fem veure que anem a cavall... [fa, entusiasmat, tota una interpretació resumida] Van disfrutar com bojos i cada dos per tres la demanen.

Sembla que hi disfruta...

Sí, molt. És molt agraït perquè quan acabes de treballar t'ho vénen a demostrar. Hi ha alumnes que tenen manca d'afecte, tenen problemes a la família o ni tan sols estan amb la família. Recordo nanos de 15 o 16 anys que em veien venir a les vuit del matí des del final del passadís i, cridant "Àngel!", venien corrent i t'abraçaven...

Costa motivar els adolescents per estudiar?

És complicat, perquè se'ls vol motivar perquè estudiïn però no hi ha sortides laborals clares, i moltes vegades diuen: "Per què he d'estudiar això, si estaré a l'atur?" A més, estan en una edat molt complicada, es busquen a si mateixos, busquen ser diferents i trencar amb el motllo dels pares, és un moment molt complicat de la seva vida. Però l'adolescència sempre ha estat complicada, ara i fa cent anys.I també està bé que es qüestionin coses, que tinguin esperit crític.

També havia treballat a la televisió, la ràdio... Com recorda aquella època?

A televisió vaig treballar per Terra d'escudella i Quitxalla, que s'emetien per La 2. A Quitxalla tenia una secció fixa cada dissabte, jo feia de professor boig i portava una màquina que funcionava amb cartes que enviava la mainada. I d'aquella màquina en sortien personatges: en va sortir la Rosa Maria Sardà, l'Ovidi Montllor... M'ho combinava amb els estudis de pedagogia, com que es gravava un cop per setmana...

Aquest interès per la música és herència familiar?

La meva mare tocava el piano, i a casa es cantava sovint... però més aviat era l'ambient dels amics, les colles. Vaig tenir la primera guitarra als 12 anys, coneixes un que t'ensenya una cançó, vas veient diferents estils... i en fer de monitor ja estàs treballant amb mainada i la música que els pot agradar. Durant un temps també vaig dedicar-me a recollir cançons populars en casset, anant pels pobles. En dec tenir més de tres-centes, i les tenia oblidades en un calaix, fins que fa poc em va trucar un mestre de Banyoles, Albert Massip, que s'ha dedicat a recollir el material.

Forma part del grup Els 5 dits d'una mà. Encara belluguen?

Sí, els 5 Dits d'una Mà érem un grup amb en Xesco Boix (que va morir el 1984), Noè Rivas, Lluís Maria Panyella i Toni Giménez. En principi era un grup de treball, després van venir actuacions com a grup, tot i que no era l'objectiu, i després un parell d'anys forts d'actuacions Xesco Boix va morir. Vam continuar després de la seva mort, però de mica en mica ens vam anar diluint.

Quan era jove no s'estilava més la cançó protesta?

De cara a la mainada, potser no et posaràs a fer cançó protesta si no saben gaire de què va el tema, amb les meves cançons treballem valors humans, l'amistat... Políticament era un moment molt fotut però jo vaig començar fent de monitor d'esplai i aquest entorn et porta més a la cançó per a la mainada.

Què en pensa, del cas dels titellaires de Madrid?

No he vist aquests titelles. He seguit el que s'ha publicat i el que s'ha dit en ràdio i televisió, i em sembla una passada tot plegat. Però hi ha un altre error, que és pensar que els titelles només són per als nens, igual que els dibuixos animats. Si analitzem els que fan a la tele, jo diria que alguns no són per a nens.

Publicat a:
-El Punt Avui. Comarques Gironines 14-02-2016 Pàgina 14

Font del document:
http://www.elpuntavui.cat/societat/article/16-educacio/941219-llinstitut-es-dur-pero-els-nanos-son-agraitsr.html